

Nie je Cézar ako CE.ZA.AR

Author: Vlado Brožík | Published: 12.11.2010

A medzinárodná porota z nich už aj stihla vybrať víťazov. Rozhodovalo sa v dvoch kolách. Prvé sito určilo troch nominantov do každej zo šiestich kategórií. Potom nasledovalo sito druhé - osobná, fyzická prehliadka stavieb, zakončená definitívnym kolektívnym rozhodnutím. Tento rok porota pracovala v sedemčlennom zložení Prof.Ing.arch Ladislav Lábus (Praha), Ing.arch. Aleš Burian (Brno), univ.dipl.inž.arch. Dean Lah (Lublana), Ing.arch. Pavol Paňák (Bratislava), arch.dipl.Ing. Peter Riepl (Linz), Ing.arch. Ľubomír Holejšovský (Nitra) a Ing. Anton Hykisch (Bratislava). A základný poznatok vyplývajúci zo spoločných črt všetkých súťažných prác, ako aj šiestich udelených cien? Aký je základný architektonický trend posledných dvoch rokov? A z neho vystreľujúce impulzy do najbližšej budúcnosti?

Od megalománie k striedmosti

Aspoň na niečo je tá ekonomická kríza dobrá. Menej peňazí - väčšia opatrnosť investorov a developerov. A viac tvorivého dôvtipu a vynaliezavosti architektov. Menej horúčkovo zastavanej plochy, o to však väčší funkčný a umelecko-estetický prínos. Menej bombastických architektonických exhibícií - viac účelných, síce menej viditeľných, ale o to prospešnejších opráv a rekonštrukcií. Napokon, výstižne to konštatoval aj predseda Slovenskej komory architektov Ing.arch. Juraj Šujan: „Aktuálny útlm v tejto oblasti odklonil architektov a investorov od veľkých polyfunkčných komplexov k solitérnym budovám, ich rekonštrukciám či úpravám interiérov. Potešiteľné je, že dôraz sa kladie na celovú kvalitu a jednotlivé detaily vyhotovenia.“

Každý z ocenených autorov si zo Žiliny odniesol 32 cm vysokú sošku CE.ZA.AR, navrhnutú Doc. ak.sochárom Jánom Hoffstädterom. Skutočným víťazom sme ale, tak trochu, my všetci. Celkom obyčajní ľudia, tzv. laici, ktorí okolo víťazných stavieb budeme chodiť a ktorí ich budeme v nasledujúcich rokoch používať. Nielen fyzicky, ale aj esteticky - ako ľudské výtvory lahodiace oku a pohládzajúce dušu.

Platí to nielen pre odbornou porotou ocenené práce, ale pre celú takmer stovku nominovaných diel. Pretože aj tie nám budú odteraz nielen prakticky slúžiť, ale aj spríjemňovať a skrášľovať život. Svedčí o tom, napokon, siedma udelená cena - cena verejnosti. Za Vinársky komplex IN VINO v Modre, kolektívu autorov Kalin Čakov, Emil Makara, Metodij Monev, Ján Obušek, Miloš Ďuračka a Martin Boška.

Čestná galéria ocenených

Pristavme sa teraz pri hlavných udelených cenách a menách ich autorov:

- **Bytové domy:** City Park Club, Bencúrova ulica, Košice (foto 1). Autori Štefan Pacák, Juraj Koban, Jana Koreňová.
- **Rodinné domy:** Rodinný dom Prešov - Šalgovik (foto 2). Autor Ján Mihalov.
- **Občianske a priemyselné budovy:** ETIS Slovakia, administratívno-výrobná hala, Bratislava-Vrakuňa (foto 3). Autor Andrej Alexy. Spolupráca Štefan Rafanides, Roman Rosina, Marek Knopp, Igor Lauka, Miroslav Jošt, Radka Švecová, Daniela Málusová, Zuzana Švikruhová.
- **Obnova a rekonštrukcia budov:** Podkrovie Považskej galérie, Žilina (foto 4). Autor Dušan Voštenák.
- **Interiér:** Rekonštrukcia - Staré divadlo, Nitra (foto 5). Autori Viktor Šabík, Tatiana Kopková.
- **Exteriér:** Verejné priestory EUROVEA - Bulvár, Bratislava (foto 6). Autori Branislav Kaliský, Marek Varga, Miroslav Vrabel, Ján Kodoň, Michel Desvigne.

Z nominovaných prác nemožno nespomenúť schody na bratislavskom Hradnom vrchu, námestie Habánsky dvor vo Veľkých Levároch, rustikálny dvor v bratislavskom Lamači, rekonštrukciu domu č. 12 na Sobotskom námestí v Mestskej pamiatkovej rezervácii Spišská Sobota, Kultúrnu besedu v Novej Dubnici, rekonštrukciu kaštieľa v Tonkovciach, Meštiansky dom na Nedbalovej ulici a nadstavbu paláca Motešických v Bratislave, rekonštrukciu Desswffyho paláca a hotela Tulipán v Bratislave, Štátnu vedeckú knižnicu v Košiciach, kúpeľné vilky v Novom Smokovci, bytový dom na Školskej ulici v Nitre, Chatu rybára v Sekulicach, Sladovňu na Sedlárskej ulici v Bratislave a celý rad polyfunkčných i rodinných domov po celom Slovensku.

Architektúra nie pre jednu vernisáž

Vernisáž sa už konala, ceny už udelené sú. Ale výstava v Považskej galérii umenia v Žiline potrvá až do 28. novembra 2010. Všetky nominované i víťazné práce sú tam vystavené. Čakajú na tú najdôležitejšiu - cenu obyčajných ľudí. Pretože architektúra by nemala slúžiť len hŕstke naslovovzatých odborníkov, ale takisto najširším vrstvám spoločnosti - teda nám všetkým. Nie pre jednu vernisáž všetko toto dielo vzniklo. Do akej miery sa naozaj podarilo, aké svedectvo si ním vystavujeme sami sebe a čo z toho zanecháme našim potomkom - to ukáže až čas.

A ešte čosi: to porovnanie s francúzskym Cézarom v úvode príspevku nie je ani trochu náhodné, samoučelné. Inšpiruje celý rad analogických otázok. Do akej miery bol deviaty ročník CE.ZA.AR-a skutočným odrazom našich národných, slovenských architektonických trendov? A existuje ešte vôbec niečo také tvárou v tvár globalizácii vo svetovej architektúre? Bránime sa jej - alebo sa jej, naopak, pasívne, ba s istou dávkou (ne)kultúrneho masochizmu, podriaďujeme? Odpoveďou na ne by mohol byť práve CE.ZA.AR 2010.

Foto - Slovenská komora architektov

12.11.2010 10:46, Vlado Brožík